

Седмична колумна високог представника за БиХ, Кристијана Шварц-Шилинга:: “Станковићев бијег је фијаско који наглашава потребу за постојањем државног затвора”

Бијег Радована Станковића из фочанског затвора прошлог викенда, који је осуђен на затворску казну од 20 година због поробљавања, мучења, заробљавања и силовања као злочина против човјечности, указао је на све неадекватности преоптерећеног и недовољно финансираног затворског система у Босни и Херцеговини, као и на потребу за успостављањем хитне координације органа за спровођење закона и правосудних органа Босне и Херцеговине.

Оптужбе против Станковића изнесене су током јавног суђења и он је проглашен кривим за страховите злочине (силовање жена и организовање силовања, као и планирање низа убиства). Поступак пред Судом БиХ окончан је правовремено и на транспарентан и ефикасан начин, али, сасвим је јасно да третман осуђеника након изрицања казне није био нити транспарентан, нити ефикасан.

Потребно је спровести детаљну истрагу о томе како се могло дозволити да особа, која је недавно осуђена за један од најтежих злочина, буде изведена из затворских просторија без одговарајуће полицијске пратње и на основу још увијек неутврђених и необјашњених разлога.

Отпуштање управника Затвора, у сриједу, као и суспензија и оптуживање девет чувара, који нису спријечили Станковићев бијег представља добар почетак. Канцеларија високог представника пажљиво ће пратити даљњи развој ситуације.

У држави у којој су судски поступци против ратних злочинаца један од најважнијих фактора послеријатног опоравка и помирења, и гдје ће се овакви предмети водити још дуги низ година, успостављање одговарајућих казних институција и одговорног руководства тих институција представља апсолутни приоритет. У наредних неколико седмица састаћу се са надлежним државним органима власти и потенцијалним међународним партнерима, како бисмо разговарали о мјерама које могу бити предузете у циљу убрзања активности на пројекту Државног затвора.

С обзиром да ће бити потребно неколико година да Државни затвор почне функционисати, особе које је осудио Суд БиХ не би требало, у међувремену, да служе казне у затворима у које их се упућује на основу њихове етничке припадности – затвореници српске националности казну служе у затворима у Републици Српској, затвореници хрватске националности у Херцеговини, а затвореници бошњачке националности у средњој Босни.

Овдје се ради о безбједности, а не о етничкој припадности. Базирање затвора, који су испод потребних стандарда, на етничкој припадности, не представља рјешење. Потребно је побољшати стандарде у казнено-поправним институцијама. Станковић не би могао побјећи да се затвором у Фочи руководило на прописан начин.

Постоје и други начини да се обезбиједи да се према затвореницима коректно поступа током одслужења затворске казне, на примјер, доношењем измјена и допуна релевантних ентитетских законских прописа, како би се државни закон о извршењу казни и много строжа правила овог закона примјењивали на особе које је осудио Суд БиХ, али које затворску казну служе у ентитетским затворима.

Чини се да је, одмах након Станковићевог бијега, дошло до скандалозно велике конфузије на свим нивоима о томе шта је, ко и када требало да учини. Полиција је поставила блокаде на путевима након што је постало разумно вјероватно да је Станковић већ нестао из тог подручја, а требало је пет дана да буде

издата међународна потјерница за хапшење, упркос великој вјероватноћи да је Станковић прешао преко границе одмах након бијега.

У вријеме изрицања пресуде, Станковић није изразио никакво жаљење због својих злочина, а његов бијег из затвора је и доказ, ако је неки и потребан, да он не сматра да је починио зло, или да је његова казна праведна. Он може поново силовати и мучити. Он представља опасност за друштво у Босни и Херцеговини, ако је још увијек овдје, или тамо куда је отишао.

Сада је приоритет обезбиједити да Станковић буде ухапшен, а потом обезбиједити да се брзо и ефикасно позабави организационим и административним пропустима који су омогућили овај фијаско.

Кристијан Шварц-Шилинг је високи представник међународне заједнице и специјални представник Европске уније у Босни и Херцеговини.